

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

03 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti

Judecători – Anatolie Țurcan, Nadejda Toma, Elena Cobzac și Victor Boico,

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia Oficiul Central, Gîrbu Natalia, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 iunie 2019, în cauza penală în privința lui

Rîșchin Nicolai xxx, născut la xxx, domiciliat în xxx.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 10.08.2018 - 03.05.2019;

Instanță de apel: 30.05.2019 - 25.06.2019;

Instanță de recurs: 18.11.2019 - 03.03.2020;

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Comrat din 03 mai 2019, *pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, potrivit art.364¹ Cod de procedură penală*, Rîșchin Nicolai a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art.287 alin.(1) Cod penal, la 8 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Demersul procurorului privind încasarea de la inculpatul Rîșchin Nicolai, în beneficiul bugetului de stat a cheltuielilor judiciare în mărime totală de 1 526 lei, suportate în cadrul efectuării urmăririi penale în legătura cu achitarea plății pentru expertizele judiciare - a fost respins ca neîntemeiat.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, la 09 decembrie 2017 în jurul orelor 15.30-16.00, Rîșchin Nicolai aflându-se lângă stația de autobuz pe partea de vest a s. Cioc-Maidan, acționând cu intenții huliganice, intenționat, grav încălcând ordinea publică, în cadrul cerții care a apărut între dânsul și minorul Zadurov Eugeniu i-a aplicat ultimului lovituri cu picioarele și mâinile în regiunea capului și altor părți ale corpului, cauzând astfel ultimului conform raportului expertizei medico-legale nr.257 din 12.12.2017 leziuni corporale sub formă de traumatism craniu-cerebral închis, contuzie cerebrală de gradul I corespunde unei comoții cerebrale, edemul țesuturilor moi ale părții stângi a capului, excoriații în regiunea temporală stângă care reprezintă vătămări corporale ușoare.

3. Procurorul a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia în partea respingerii cerințelor procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului Rîșchin Nicolai în beneficiul statului a sumei de 1 526 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

În motivarea apelului a invocat că, nu contestă calificarea acțiunilor inculpatului și pedeapsa aplicată, însă consideră că instanța neîntemeiat a respins cerința procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1 526 lei suportate în legătură cu efectuarea expertizelor judiciare.

Prima instanță nu a luat în considerație faptul că expertiza medico-legală a fost efectuată din contul statului, nu a ținut cont de prevederile art.229 Cod de procedură penală, care stipulează că instanța poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare. Nu au fost stabilite motive pentru a-l elibera pe inculpatul Rîșchin Nicolai de la plata cheltuielilor judiciare, prevăzute de art.229 alin.(3) Cod de procedură penală.

Totodată, a relevat că prima instanță respingând cerința procurorului, urma să se expună în dispozitivul sentinței că cheltuielile judiciare urmează a fi trecute în contul statului.

Acuzarea de stat consideră că dacă persoana a săvârșit infracțiunea, atunci în afară de pedeapsă această persoană trebuie să suporte toate cheltuielile financiare, legate de anchetarea infracțiunii săvârșite.

Suplimentar a explicat că doar în cazul stabilirii circumstanțelor, în baza cărora inculpatul nu este în stare să achită cheltuielile judiciare, instanța de judecată constată imposibilitatea achitării lor din contul inculpatului, în așa caz cheltuielile pot fi plătite din contul mijloacelor bugetului de stat.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 iunie 2019, a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, prima instanță corect a calificat fapta inculpatului, vinovăția căruia în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.287 alin.(1) Cod penal nu se contestă de către el însuși, precum și se confirmă prin materialele dosarului și prin probele dobândite atât în cadrul urmăririi penale, cât și prin cele stabilite în ședința de judecată a primei instanțe, totodată procurorul atacă sentința doar în parte ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului.

Pe de altă parte, instanța de apel verificând argumentele cererii de apel privind dezacordul cu sentința primei instanțe în parte ce ține de încasarea cheltuielilor judiciare, consideră că prima instanță întemeiat a ajuns la concluzie privind respingerea demersului procurorului privind încasarea din contul inculpatului Rîșchin Nicol, în beneficiul statului cheltuielile judiciare în mărime de 1 526 lei, suportate în cadrul efectuării urmăririi penale în legătura cu efectuarea expertizelor, reieșind din următoarele circumstanțe.

După cum rezultă din materialele dosarului, în cadrul urmăririi penale au fost efectuate expertizele judiciare în suma totală de 1 526 lei.

Reieșind din caracterul dispozitiv al art.229 alin.(2), (3) Cod de procedură penală, instanța de apel a ajuns la concluzia privind faptul, că impunerea pe seama condamnatului a cheltuielilor de judecată nu poate fi o alegere întâmplătoare a

instanței de judecată, deoarece reieșind din sensul legii, această alegere a legislatorului este stipulată prin caracteristica personalității inculpatului și în primul rând prin starea lui materială.

A remarcat, că instanța de fond, discutând chestiunea privind impunerea pe seama inculpatului a cheltuielilor judiciare pe cauza penală, a respins ca fiind neîntemeiată cerința acuzării de stat privind obligarea inculpatului, de a achita cheltuielile judiciare, întrucât cheltuielile respective în mod obligatoriu urmează a fi suportate din contul bugetului de stat în scopul obținerii probelor pe cauza dată și formulării învinuirii.

Totodată, instanța de apel a menționat că prima instanță întemeiat a argumentat refuzul de a încasa cheltuielile judiciare din contul inculpatului în baza temeiului susmenționat, deoarece la momentul săvârșirii infracțiunii și suportării cheltuielilor judiciare, legate de efectuarea expertizelor indicate mai sus, au fost în vigoare prevederile art.143 alin.(2) Cod de procedură penală, în conformitate cu care plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Mai mult, instanța de apel a explicat că la soluționarea chestiunii privind repartizarea cheltuielilor judiciare instanța de judecată este în drept, dar nu este obligată, reieșind din starea materială a condamnatului, la emiterea sentinței de condamnare să-1 oblige pe condamnat de a achita cheltuielile judiciare.

Reieșind din considerentele relatate supra, precum și din sarcina procesului penal și principiul umanismului, ținând cont de situația materială a inculpatului Rîșchin Nicolai, precum și că se află sub arest pe altă cauza penală și nu are careva venituri, instanța de apel consideră că cheltuielile judiciare în mărime de 1 526 lei suportate în cadrul efectuării urmăririi penale nu pot fi încasate de la inculpatul. Or, reieșind din materialele cauzei, situația materială a inculpatului nu îi oferă posibilitate acestuia să achită aceste cheltuieli judiciare.

În final, instanța de apel a subliniat că sentința judecătorească Comrat din 03 mai 2019 este legală și întemeiată, dar cererea de apel a procurorului este pasibilă respingerii ca una neîntemeiată.

5. Procurorul, în temeiul pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia solicitând casarea parțială a acesteia, în partea respingerii încasării cheltuielilor de judecată, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă încasarea din contul inculpatului Rîșchin Nicolai, în beneficiul statului suma de 1 526 lei cu titlu de cheltuieli judiciare.

În motivarea cerințelor sale a invocat că, acuzatorul de stat a solicitat încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizei, însă, instanța de judecată contrar prevederilor art.385 Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, nu a soluționat chestiunea privind cine și în ce proporție este obligat să plătească cheltuielile judiciare. Astfel, consideră că soluția instanței de apel, prin care a fost respins apelul procurorului referitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare.

De asemenea, a enunțat că legislația procesual penală nu stipulează careva restricții de suportare a cheltuielilor judiciare de către inculpat legate de starea materială a acestuia, iar instanța în conformitate cu prevederile normelor

procesuale penale, urma să oblige condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare suportate din contul statului. Or, în conformitate cu art.385 alin.(1) pct.12) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează următoarele chestiuni în următoarea consecutivitate: 14) cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare.

Concomitent, a menționat că, prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018, a fost abrogat alin.(2) al art.143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) art.143 Cod de procedură penală, se face din contul mijloacelor bugetului de stat. Modificarea dată a legislației procesual-penale în vigoare de asemenea confirmă faptul că, cheltuielile de judecată pe cauza penală se pun pe seama condamnatului.

Pretinde, că instanța de apel n-a îndeplinit cerințele stipulate în prevederile art.101, 394, 414 Cod de procedură penală, n-a indicat temeiurile care au dus la respingerea apelului declarat de acuzatorul de stat, iar acestea constituie temei de drept pentru recursul ordinar prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, deoarece hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârii contestate, în partea cheltuielilor judiciare, din următoarele considerente.

Potrivit art.434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În această ordine de idei, rațiunea și finalitatea exercitării căii de atac, în particular avându-se în vedere recursul ordinar, rezidă în înlăturarea erorilor admise de instanța ierarhic inferioară la etapa precedentă de judecare a cauzei, iar controlul judecătoresc pe care acesta îl declanșează, are un rol preventiv și unul reparator. Soluția instanței de recurs se fundamentează, în drept, pe prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită și să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art.414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel.

În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În contextul celor expuse, este relevant de specificat că, hotărârea instanței de apel, potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual penală, în cauza deferită judecării instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Reieșind din sumarul recursului declarat de procuror, se constată că acesta este întemeiat în baza pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și apel, în cazul în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Din conținutul recursului rezultă că, partea acuzării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de fond, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, însă critică decizia instanței de apel, în partea ce ține de faptul că instanța de apel a menținut sentința prin care a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat, privind încasarea de la Rîșchin Nicolai a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 1 526 lei.

Colegiul penal lărgit, verificând legalitatea deciziei instanței de apel sub acest aspect, constată că această instanță, la examinarea apelului, nu a respectat întru totul prevederile art.art.414 alin.(1), 417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, astfel că hotărârea atacată nu cuprinde întru totul motivele pe care se întemeiază soluția.

Deci, instanța de recurs reține că, prima instanță l-a recunoscut vinovat și l-a condamnat pe Rîșchin Nicolai, totodată a respins ca neîntemeiată solicitarea procurorului, privind încasarea de la inculpat a cheltuielilor de judecată în sumă de 1 526 lei, soluție menținută de către instanța de apel. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a indicat că „...*la momentul săvârșirii infracțiunii și suportării cheltuielilor judiciare, legate de efectuarea expertizelor indicate mai sus, au fost în vigoare prevederile art.143 alin.(2) Cod de procedură penală, în conformitate cu care plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.*”, astfel considerând necesar respingerea apelului procurorului.

Prin urmare, se reține că procurorul solicită încasarea de la Rîșchin Nicolai a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă totală de 1 526 lei, formate în legătură cu efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară nr.257D din 12.12.2017 – 320 lei (Vol. I, f.d.97-99), nr.257 din 10.12.2017 – 128 lei (Vol. I, f.d.72-72), nr.201835A0423 din 04.07.2018 – 1 078 lei (Vol. I, f.d.177-181).

Colegiul penal lărgit atestă, că la soluționarea chestiunii cu privire la încasarea sau neîncasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, ce țin de efectuarea expertizei judiciare, instanța de apel făcând trimitere la prevederile art.143 alin.(2) Cod de procedură penală, a omis faptul că expertiza psihiatrică-legală a fost efectuată în iunie-iulie 2018, iar Raportul de expertiză judiciară nr.201835A0423 a fost întocmit la 04 iulie 2018.

La fel, instanța ține să menționeze că prin Legea nr.316 din 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2018 (publicată în Monitorul Oficial cu nr.40-47 art.108 din 09.02.2018), a fost abrogat alin.(2) art.143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin.(1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

Totodată, se reține că alin.(1) art.143 Cod de procedură penală, prevede cazurile când expertiza judiciară se dispune și se efectuează în mod obligatoriu, care în același timp corespunde situației din speță.

Deci, reieșind din concluziile expuse de către instanța de apel în motivarea

soluției adoptate, Colegiul penal lărgit constată că, aceasta dispunând menținerea sentinței prin care a fost respinsă ca neîntemeiată solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 1 526 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare, nu a ținut cont în deplină măsură de prevederile legislației procesual penale, adoptând o soluție pripită.

Generalizând cele expuse supra, Colegiul penal constată că, în speța discutată și-a găsit confirmare temeiul invocat de recurent și prevăzut în art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, „hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”, ceea ce duce la casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, deoarece erorile admise de către instanța de apel nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs, fiindcă instanța de recurs nu este abilitată cu atribuții de a judeca cauza și a se pronunța asupra legalității sentinței, substituind instanța care a judecat apelul, cu încălcarea prevederilor procesual penale.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate și să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală, ținând cont de motivele expuse în pct.6 din prezenta decizie.

7. În conformitate cu art.art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia Oficiul Central, Gîrbu Natalia, în cauza penală în privința lui *Rîșchin Nicolai xxx*, casează decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Comrat din 25 iunie 2019, în partea cheltuielilor de judecată și dispune rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Celelalte dispoziții ale deciziei contestate se mențin.

Decizia nu se supune căilor de atac în partea dispusă rejudecării, în rest este irevocabilă.

Decizia pronunțată motivat la 11 mai 2020.

Președinte

Vladimir Timofti

Judecători

Anatolie Țurcan

Nadejda Toma

Elena Cobzac

Victor Boico

